

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Flintyx med träskaft från Södermanland

Bagge, Axel

Fornvännen 54

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1948_054

Ingår i: samla.raa.se

reseanteckningar. En allmän ovederhäftighet anses ju även i övrigt kända nateckna Regnards skildring.⁹ Däremot är La Motrayes tillförlitlighet omvittnad.¹⁰ Man äger därför rätt att godtaga dennes utsago, att inskriften verkligen hade den form han uppgivit. Varför skulle La Motraye till exempel ha interpolerat orden *Ad Pescomarcam*? Varje motiv till textförfälskning saknas.

Resultatet av denna textkritiska granskning skulle alltså bli, att den nu försvunna inskriften vid »Metavara» i metriskt avseende varit felaktig och att den äkta lydelsen återfinnes på minnestavlan i Jukkasjärvi kyrka samt hos La Motraye, vilka måste anses utgöra våra primära källor, medan å andra sidan Regnards återgivande av texten är en omarbetning, utförd vid en senare tidpunkt.

Slutligen vill jag försöka ge en metrisk översättning:¹¹

Gallien födas oss säg: oss Afrika sett; vi ur Ganges
 Druckit, och hela Europa med egna ögon vi skådat.
 Sedan av skiftande öden vi drivits på land och på haven,
 Äntligen här vi gjort halt, där världen för oss tagit ända.

Arcid G:son Elg

FLINTYXA MED TRÄSKAFT FRÅN SÖDERMANLAND

I mars 1947 överlämnade fru Ruth Grill, förutvarande ägare av Abbotnäs gård i Floda sn, Södermanland, numera bosatt i Stockholm, ett stort, vackert exemplar av en tunnackig flintyxa såsom gåva till Statens historiska museum (inv. 23 701). Yxan hittades redan 1898 av hennes rättare Karlsson, numera död sedan länge, vid plöjning i en kärrmark vid Staafs gruva, tillhörande Hällefors bruk. Att den länge legat i vattenhaltig mark framgår för övrigt av dess bruna järnoxidpatina. Det märkligaste med detta fynd är icke yxan i och för sig, ehuru så stora och vackra flintyxor icke äro så alldeles vanliga i de mellansvenska landskapen, utan den omständigheten att hittaren uppgav sig ha funnit även ett *träskaft* hörande till yxan ifråga. Detta är emellertid, sorgligt nog, sedan länge förkommet. Så vitt jag vet, känna vi från svensk jord hittills blott ett enda träskaft till en stenåldersyxa, nämligen ett från Alvastraboplatsen, vilket med all sannolikhet hört till en av de många dubbeleggade skafthålsyxor, som tillvaratagits därstädes. Eftersom flintyxan från Staafs gruva påträffades i »kärrmark» är det ingenting i och för sig osannolikt i uppgiften om ett tillhörande träskaft, ehuru numera full visshet i denna intressanta fråga tyvärr icke kan åstadkommas.

Axel Bagge

⁹ *Kjellman*, s. 249. Man observere särskilt den ovan i not 3 påpekade bristen på exakthet i återgivandet av datum.

¹⁰ *Kjellman*, s. 246, och *Samuel Bring* i Inledningen till La Motraye, s. XIV f.

¹¹ Verserna äro översatta även av *K. B. Wiklund*, STF:s årsskrift 1904, s. 360.